

O T E L L OPERSONATGES:

El Dux de Venècia
Brabàntio, Senador.
Altres Senadors
Gratiano, germà de Brabàntio
Ludovico, parent de Brabàntio
Otel.lo, un moro noble al servei de la
república veneçiana
Cássio, lloctinent d'Otel.lo
Iago, Ensenya d'Otel.lo
Roderigo, cavaller veneçia
Montano, predecessor d'Otel.lo, en el
govern de Xipre.
Pallasso, criat d'Otel.lo
Desdèmona, filla de Brabàntio i muller
d'Otel.lo.
Bianca, amant de Cássio
Emilia, muller de Iago
Mariner, Missatgers, Herald, Oficials,
Cavallers, Música i Servidors.

Escena: Venècia i en un port de Xipre.

ACTE PRIMER

RODERIGO.- Prou, no me'n parlis més! Em contraria que tu, Iago, que has pres la meua bossa com si fos teua, hagis sabut això.

IAGO.- Però, ¿és que no voldríeu escoltar-me? Si mai he somiat en semblant coses, averriu-me.

RODERIGO.- M'has dit que l'odiaves.

IAGO.- Si no és cert, menyspreu-me. Tres notables de la ciutat han anat a demanar-li, barret en mà, que em fes son lloctinent: perquè, a fe d'home, em sé conèixer els mèrits, i sé que no em pertoca un grau més baix. Més ell, amant d'orgull i idees pròpies, se'ls evadeix en un bufat llenguatge, ple de mots bel·licosos, i contesta, refusant els que em fan de mitjan-cers: "El meu oficial, ja el tinc triat". I què és l'oficial? Doncs, a fe meua, tot allò que se'n diu un matemàtic. És un tal Miquel Cassio, un florentí, un minyó condemnat per les faldilles d'una dona vistosa, que ni un cop ha arreglerat un esquadró en batalla, i de tàctica en sap com les solteres! Que sols coneix el suc de quatre llibres, com pot conèixer un magistrat xerraire! Res, un pedant que no té gens de pràctica ni tot allò que cal per fer la guerra! Però, tant és! Per ell les preferències.

RODERIGO.- Jo no el serviria.

IAGO.- Senyor, estigueu tranquil! Si jo el serveixo és per tirar endavant els meus projectes. Ho tothom pot ser l'amo i tots els amos no poden ser amb fidelitat servits. Remarqueu-vos aquest ramat d'imbècils humils i agenollats, i esquena-jups, enganyifosos en llur servilisme, que segueixen els amos com els ases, solament perquè els lliencin les garrofes: i quan són vells els planten a la porta. Garrotegeu-me aquests honrats minyons! N'hi ha d'altres que, tot fent la gara-gara, és de llur interès que es preocupen, i amo aquelles ulls del gos es guaiten l'amo, però s'engreixen a la seva esquena, i quan ja porten els vestits folrats, s'honoren elles mateixes. Aquests joves són els que tenen una mica d'ànima, i se confesso que sóc d'aquesta mena. I tan cert és, com vos sou Roderigo: si fos el Moro no voldria un Iago: servint-lo, jo em serveixo a mi mateix. Ni amor ni deure, el cel n'és testimoni, em fan obrar, que sota de llur capa hi ha el meu propi interès. I si algun dia el meu extern cecar en delata l'ànima, no tardaré a posar-me el propi cor sobre el oraç, perquè els corbs me'l becarregin. Jo no sóc el que sóc.

RODERIGO.- Quina sort la d'aquest molent de llavis si així li surt bé tot. A mi m'ha pres Desdèmona. Casant-se amb ell, per la influència, l'Ànima meua de dolor a omplert. Confesso la meua vergonya d'estar tan enamorat; però, no depèn de la meua virtut el posar-hi remei.

IAGO.- Virtut! Una figa! Depèn de nosaltres ser d'una manera o d'una altra. Si la balança de la vida no tingués el platet de la raó per fer de contrapès al de la sensualitat, el nostre temperament i la baixesa dels nostres instints, ens conduïrien a les més tristes conseqüències. Però, tenim la raó per a re-

fredar els moviments furiosos, les embragues automàtiques, els desigs desenfrenats. De tot això dedueix que el que vós anomenau amor no és altra cosa que una disbauxa de la sang i una concessió de la voluntat... Vinga! Si-gues un home. Fica diners a la teva bossa, altera la te-va fessomia amb una barba usurpada... T'ho repeteixo, fi-ca diners a la teva bossa. És impossible que Desdèmona mantingui per molt temps el seu amor al Moro --fica di-ners a la teva bossa. És impossible que Desdèmona man-tingui per molt temps el seu amor al moro, ni el Moro el seu amor per ella. El començament ha estat de violència; però, tu veuràs la retirada corresponent! Sobretot, di-ners a la teva bossa! Aquests moros són inconstants de voluntat. Omple la teva bossa de diners. L'aliment que ara li dolceja com un grapat de garrofes, aviat li serà més amarg que la coloi nta. Ella, canviarà perquè és jove. Quan s'haurà atipat d'aquest cos, reconeixerà l'e-rror de la seva tria. I per això, creume, fica diners a la teva bossa!

RODERIGO. - Si jo passo per la teva sortida, seguiràs ferm a les meves esperances?

IAGO. - Estigues segur de mi! Vés, mira de trobar el diner. T'ho he dit sovint i t'ho torno a dir: jo odio el Moro. Els meus greuges m'omplen el cor; les teves raons no són pas més petites. Lliguem-nos per venjar-nos d'ell. Si li pots posar banyes, a tu et donaràs un gust i a mi un bon es-pectacle. A la matriu del temps hi ha esdeveniments que aviat seran parits. En marxa! Vés! Sobretot moneda!

RODERIGO. - He canviat de soca-arrel. Vaig a vendre'm totes les te-rras.

IAGO. - Així d'un ximple faig la meua bossa. Perquè seria pro-fanar el tresor del meu coneixement, desprendre una ho-ra amb un tal becadell, sense xuclar-ne profit i passa-temps. Jo odio el Moro. Ara la nit que vingui, i que vingui L'Infern, i faci nèixer a la claror del món, la trama del monstre!

ACTE SEGON

CAVALLER III.- La guerra s'ha acabat!

Aquesta tempestat desesperada ha dat tal cop als turcs, que llurs projectes s'han fos. Una galera de Venècia, ha vist de prop l'esga-rrifós naufragi, i els neguits d'una gran part de la flota.

MONTANO. - Què? De debò?

CAVALLER III.- La nau és dintre el port: un vaixell veronès; i Miquel Càssio, lloctinent de l'insigne Moro Otello, n'ha baixat; el mateix moro ve a Xipre amb plens poders.

MONTANO. - Això em dona alegria.

Flaminio Xita
Granvelles
Parcelles
Tarragons

CAVALLER.- Sí, però Càssio, encara que parli satisfet, en veure el desastre dels turcs, sembla molt trist. La salut del Moro, perquè s'han separat en el més viu de la tempesta.

MONTANO.- Vulgui el Cel salvar-lo! Jo l'he servit i mana amb l'energia d'un perfecte soldat. Anem al moll, veurem aquest vaixell que ara ha arribat ara, i amb els ulls cercarem el brau Otel. lo fins al punt on el blau del cel i el mar es tornen un sol blau a la mirada.

CAVALLER.- Anem-hi doncs: cada minut d'espera pot dur arribades noves.

(Entra Càssio)

CÀSSIO.- Gràcies, vianet d'aquesta illa guerrera, que estimeu tant el Moro! Vulgui el Cel defensar-lo d'aquesta trangelada, car l'he perdut en una mar de pànic.

MONTANO.- El seu vaixell és bò?

CÀSSIO.- Sí, fortament calafatat, i el seu pilot té fama d'expert reconegut; i l'esperança no se'm manté en la mort, sinó en la cura.

VEUS.- Una vela, una vela!

CÀSSIO.- I què és aquest soroll?

CAVALLER.- La vila és buida: Enfront del mar la gent amuntegada va cridant: Una vela!

CÀSSIO.- El cor em diu que és el Governador. (Se sent una canonada)

CAVALLER.- Això és la salva de cortesia. Es tracta d'amics nostres.

CÀSSIO.- Jo us ho prego, senyor: aneu i torneu i aclariu-nos qui és el que ha arribat.

CAVALLER.- Hi valg.

MONTANO.- I bé, digueu-me, lloctinent: està casat el vostre General?

CÀSSIO.- I amb molta sort! Ha fet seva una noia que ultrapassa els elogis del deliri; no hi ha ploma en el món per dibuixar-la, car l'esclat natural que la vesteix atabala l'artista. Que Júpiter el gran ens guardi Otel. lo i amb el buf poderós li ompli la vela! Que pugui dur la joia a la badia, la seva bella nau; i que retorni tot palpitant d'amor als braços de Desdèmona, i la flama, mig apagada, els esperits encengui i conforti tot Xipre!

Entren Desdèmona, Emília, Iago, Roderigo.

Oh, contempleu-la! Homes de Xipre, de genolls en terra! Salut, senyora nostra, que els encants del cel, es mostren sempre en la faç seva, i et flanquegin i et facin de corona!

DESDÈMONA.- Oh, gràcies! Valent Càssio, qui es noves en podríeu

donar del meu senyor?

CASSIO. -

Encara no ha arribat; però puc dir-vos que està molt bé, i no trigareu a veure'l.

Se senten veus de : "Una vela! Una vela!", servides d'una canonada).

CAVALLER. -

La ciutadella ha saludat; és una nau amiga.

CASSIO. -

Aneu a cercar noves. (Surt Cavaller)

(A IAGO)

Brau Ensenya, benvingut!

(A EMILIA)

Benvinguda vós, senyora. Que vostra paciència no s'ofengui, bon Iago, dels meus hàbits de franquesa; és el meu natural, que em dona un aire d'atreuiment cortès.... (La besa)

IAGO. -

Senyor, si ella fos per a vós tan pròdiga de llavis com per a mi ho és de la seva llengua, diríeu prou ben prompte....

DESDEMONA. -

Si no parla!

IAGO. -

Massa i tot, a fe meua. Jo me n'adono quan em ve la son. És clar, davant la Vostra Senyoria enfonsa un pic la llengua dintre el cor i grinyola només de pensament.

EMILIA. -

Poca raó teniu per dir tal cosa!

IAGO. -

Aneu, aneu! Les dones sou pintures fora de vostra porta; sou campanes dintre la cambra i en la vostra cuina sou gats salvatges; santes si ofeneu, diables si us ofenen: tan gandules al treball, com al llit treballadores.

DESDEMONA. -

I quin gran mentider!

IAGO. -

Jo sóc un ture, si això que dic no és cert. Vós us lleueu per jugar, i pel treball aneu al llit.

DESDEMONA. -

Quina sortida més colxa i més sense suc! No prenguis lligó d'ell, Emilia, encara que sigui el teu marit. Què en dieu, Cassio, d'aquest liberal i profà conseller?

CASSIO. -

Parla sense pèls a la llengua; senyora, va millor per a soldat que per a estudiant.

IAGO. -

El Moro! Conec la seva trompeta.

CASSIO. -

Se veritat.

Entra Otel·lo amb els seus seguidors

DESDEMONA. -

Avancem-nos a rebre'l.

CASSIO. -

A aquí el tenim.

OTEL. LO. -

Oh, ma bella gu rrera!

DESDEMONA. -

El meu Otel. lo!

OTEL. LO. -

La sorpresa és tan gran com l'alegria, en trobar-te. Oh goig de la meua ànima! Si du cada tempesta tals bonances, bufin els vents fins despertar la mort!

Si ara em morís fóra una gran felicitat, car temo --tan absoluta és l'alegria meua-- que cap altra semblant no se'm presenti en el camí ignorat dels meus destins.

DESDEMONA. -

Faci el Cel el contrari; que l'amor i que la joia creixin cada dia.

OTEL. LO. -

Digueu amén a això, poders dolcíssims! Jo no puc explicar l'entusiasme... M'ofega... És massa joia! Té, té encara! (Besant-la) I aquestes siguin les més grans disputes que tinguin nostres cors.

IAGO. -

(Apart) Va bé, per ara; però jo us he de rompre les clavilles del violí; com és un home honrat!

OTEL. LO. -

Anem cap el castell. ¿Sabeu les noves, amics? La nostra guerra és acabada: els turcs s'han ofegat. I com segueixen les nostres coneixences d'aquesta illa? Oh, raig de mel! Sereu volguda a Xipre! Aquí he trobat molt bones simpaties... Oh, dolça meua: vaig parlant a dolls, sense malícia, com si m'estovés el propi benestar. Iago, si et plau, vés cap al moll: desembarqueu-me els cofres. Anem, Desdèmona.

(Surten tots, menys IAGO I RODERIGO)

IAGO. -

Vina a veure'm immediatament al port. Acosta't..... Si ets valent i si es cert, com es diu, que els homes baixos, un cop enamorats, tenen una noblesa en llur temperament superior a la que els pertoca per natura, escolta'm: el lloctinent està de servei a aquesta nit en el pati de guàrdia... Però cal que et digui per endavant això: Desdèmona està boja per ell.

RODERIGO. -

Per ell? Bah! No és possible.

IAGO. -

~~Pera el teu dit així, i fes que la teua ànima s'ins-trueixi!~~ Remarca com de primer antuvi s'ha enamorat del Moro només que per les bravates i les mentides fantàstiques que li deia. QUAN la sang s'ensopeix amb l'acte del plaer, per inflamar-la de nou i per donar a la societat una gana fresca, és necessària una amabilitat que t'afavoreixi, una simpatia d'edat, de tracte i de bellesa, que manquen al Moro. La mateixa natura la decidirà i l'obligarà a fer una segona tria. Ara, senyor, partint d'aquest punt, digueu-me: ¿qui està més amunt de Càssio en els graus d'aquesta bona fortuna? Un brètol tan voluble, que té tot just prou enteniment simulant les formes d'una correcta i humana aparença, per satisfer millor la seva oculta passió pecaminosa! I després, el poca-vergonya, és jove, és bonic, i no li manquen els requisits que pugu

desitjar la follia d'una verda imaginació.

RODERIGO. -

Jo no puc creure això d'ella. Està plena de condicions celestials!

IAGO. -

Celestial cua de figa! El vi que ella beu és fet de ralma. Si fos celestial, no hauria mai estimat el Moro. Virtuosa botifarra! No has vist el seu joc amb la maneta de Càssio? No te n'has adonat?

RODERIGO. -

Sí, i no era res més que pura cortesia.

IAGO. -

Pura bandarrerria! T'ho juro per aquesta mà. Era l'índex i el pròleg obscuro de la història de la luxúria i els mals pensaments. Bah! Però, senyor, deixeu-vos conduir per mi: jo us he dut de Venècia. Estiguen de guàrdia aquesta nit. Per la consigna no patiu: jo us la donaré. Càssio no us coneix... I jo no seré gaire lluny. Trobeu qualsevol ocasió per a irritar Càssio. Provoqueu-lo perquè ho faci, perquè, d'aquest incident, jo en vull fer créixer entre la gent de Xipre un avallot, l'apagivament del qual només tindrà gust amb la destitució de Càssio. Aleshores escurçarem el camí dels vostres desigs, haurem foraviat l'obstacle que entrebanca tota esperança de triomf.

RODERIGO. -

Jo faré això, si me'n doneu l'avinentem.

IAGO. -

T'ho garanteixo. Vina de seguit a trobar-me a la ciutat. I després de desembarcar-hi l'equipatge. A reveure!

SCENA II

OTEL. LO. -

Es del gust a'otel. lo, nostre noble i valent General, que cadascú celebri com un triomf l'arribada de les noves certes que anuncien la completa destrucció de la flota turca. Que dansin els uns, que encenguin fogueres d'alegria els altres, i que es lliurin tots als divertiments i als esports que els vinguin més de gust. Perquè ultra aquestes bones noves, es festegen avui les noces del General. Vet aquí el que li ha plagut fer proclamar. Tots els tinells de la fortalesa són oberts, i hi ha plena llibertat de banquetejar-hi des de la present hora de les cinc, fins que la campana toqui les onze. Que el Cel beneixi l'illa de Xipre i el nostre noble General Otel. lo!

SCENA III

(Entren Otel. lo, Desdèmona, Càssio)

OTEL. LO. -

Bon Miquel, feu la guàrdia aquesta nit. Dem al plaer el seu límit honorable sense excedir la moderació.

CASSIO. -

Iago ja té les ordres necessàries; no obstant, jo vull amb els meus propis ulls inspeccionar-ho tot.

OTEL. LO. -

Iago és honeste.
i Bona nit, Miguel! Demà ben d'hora ja parlarem. Veniu,
dolça estimada! Feta la compra cal usar-ne el fruit, i
encara hem de fer nostra la collita. Bona nit!

(SURTEN OTEL. LO I DESDÈMONA)

(ENTRA IAGO).

CASSIO. - Benvingut, Iago. ¿I si anéssim a la nostra guàrdia?

IAGO. - Encara no és hora, lloctinent. No han tocat pas les deu.
El nostre General ens ha acomiadat tan de pressa per amor
a Desdèmona. No els critiquem. Encara no ha fet nit dis-
bauxada amb ella, i és un plat digne de Júpiter.

CASSIO. - És una dona exquisida.

IAGO. - I us ho garanteixo, té molt joc.

CASSIO. - Certament, és una criatura fresca i delicadíssima.

IAGO. - I quins ulls que té! Diria que engeguen un discurs de pro-
vocació.

CASSIO. - Una mirada acollidora: però, per altra banda, del tot mo-
desta.

IAGO. - I quan ella parla, no és la pertorbació de l'amor?

CASSIO. - És perfecta.

IAGO. - Està bé! Bona sort a llurs llençols! Veniu, lloctinent.
Allà tinc una bóta de vi, i a l'entrada ens esperen una
colla de galants cipriotes, que es donaran per satisfets
si brindem una bona mesura a la salut del negre Otel.lo.

CASSIO. - No pas aquesta nit, excel.lent Iago. Jo tinc un cervell
ben tronat i ben infeliç per a la beguda. Desitjaria que
llur amabilitat inventés qualsevol altra mena de passa-
temps.

IAGO. - Oh, tots són amics nostres! Tan sols una copa; jo me la
beuré per vós.

CASSIO. - Homés me n'he begut una aquest vespre i prudentment bate-
jada i ja veieu quin canvi em produeix. Tinc una malaltia
desgr. ciada, i no goso carregar més la meua feblesa.

IAGO. - Vinga, home! És una nit de festa, els nostres galants ho
desitgen.

CASSIO. - On són?

IAGO. - Allà a la porta. Aneu amb ella. Jo us rellevaré la guàrdia.

CASSIO. - Ho faré, però em desagrada.

MONTANO. - Què són aquestes crites?

IAGO.- Voleu, aquest minyó que se n'ha anat és un versatíl home de celona
braç de Cèsar i fet per dirigir! Però té un vici, que és tan
tant en ell com la virtut, i amb ella forma un equívoc exacte.
És llàstima! I a mi em fa molta por, dada la confiança que
hi té Otel·lo, que un dia algun excés d'aquest defecte no cap-
giri aquesta illa.

MONTANO.-Seu sovint?

IAGO.- Per a ell, és un pròleg del seu somni! i estaria despert vint-
i-aure hores si el vi no li gronxés el seu cervell.

MONTANO.-Doncs, fóra bo d'assabentar-ne Otel·lo. O no ho nota, o el
seu bon natural, apreciament els mèrits d'aquest Càssio, no
pensa en els defectes. ¿Tinc raó?

(ENTRA RODERIGO)

IAGO.- (A part) Enllestiu, Roderigo! Jo us ho prego. Aneu darrera
el lloctinent. Correu. (SURT RODERIGO)

MONTANO.- És llàstima molt gran que, el noble moro, arriesqui un lloc
com el del seu segon, amb un home que té tal malaltia; i
fora una bona obra l'avisar-lo.

IAGO.- Jo no ho faria pas, per tota l'illa! M'estimo Càssio, molt,
i per guarir-lo correria qui-sap! Però, escolten!... ¿Què
és aquest soroll?

CRIS DE FORA.- Auxili! Auxili!

(Torna Roderigo perseguit per Càssio)

CÀSSIO.- Llamp de Déu! Brètol! Canalla!

MONTANO.- ¿Què passa, lloctinent?

CÀSSIO.- Un bandarra que em vol donar lligons! Vaig a aporrinar aquest
bandit fins que entri en una garrafa de jone.

RODERIGO.-Pegar-me!

CÀSSIO.- Llengua tens, bandit! (Li pega)

MONTANO.- A veure, lloctinent! Si us plau! Reteniu-vos una mica!

CÀSSIO.- Deixeu-me estar, senyor, o us esclafó les barres.

MONTANO.- Vinga! Vinga! Vós esteu borratxo.

CÀSSIO.- Jo borratxo? (Desembeina i es baten)

IAGO.- (A part a RODERIGO) Correu, de pressa! Sortiu i feu que es
senti l'avalot! (Surt Roderigo) Bon lloctinent! Per pietat,
senyors! Auxili!... Lloctinent! Senyor Montano, auxili, sen-
yors meus! I quin escàndol.

(Toquen campanes)

¿Qui toca la campana? Rediable'.

La vila es posa en peu! Lloctinent! Vinga!
Per l'amor de Déu! És esteu deshonrant!...

(Entra Otel. lo.)

OTEL. LO. - Què és el que passa?

MONTANO. - Estic ferit de mort, la sang em vessa.

(Es tira damunt de Càssio)

OTEL. LO. - Ei! Atureu-vos, per les vostres vides!

IAGO. - Encara! Lloctinent, senyor Montano! Heu perdut el sentit del vostre càrrec i el deure vostre! El General us parla! Senyors meus! Atureu-vos! Per vergonya!

OTEL. LO. - A veure! Quí ha causat aquest desori? És que ens hem tornat pursos i volem fer-nos el que ha privat el Cel que els turcs ens fessin? Per cristià pudor, abandoneu aquesta lluita bàrbara! El qui es llença a convertir en punyal la pròpia còlera, no estima la seva ànima, i es perd al primer moviment. Oh, feu que calli l'espantosa campana, que avalota l'illa sencera! Vinga! De què es tracta? Iago honest, tu que sembles mort de pena, parla. Quí ha començat? ~~El teu amor, et mano que contestis.~~

IAGO. - Jo no ho sé. Ara mateix, encara ara mateix, tan sols hi havia amics afectuosos, com nuvis desullant-se per'nar al llit; i tot de sobte, com si algun planeta hagués fet perdre la raó dels homes, me'ls veig espasa enlaire, i que s'apunten al pit, en una lluita asferrissada. Jo no puc dir-vos com ha començat la baralla tristfesa. I voldria haver pendut en algun fet de guerra les cames que m'han dut fins a aquest lloc per fer de testimoni d'aquest acte.

O TEL. LO. - ¿Com és que us heu esgarriat, Miquel?

CASSIO. - Perdoneu-me, senyor, no puc parlar.

OTEL. LO. - Digne Montano, vos heu tingut fama de ser un home civil en els costums; la gravetat de vostra juvenesa cridà l'atenció de tot el món, i el vostre nom és gran a flor de boca de la censura més plena de seny. ¿Com és que malverseu fins aquest punt la reputació, i tireu per terra l'acreditat renom per prendre el títol de repica-baralles? Responen-me.

MONTANO. - Oh, noble Otel. lo, estic greument ferit! Iago, vostre oficial, pot informar-vos, i pot estalviar-me les paraules que ara em farien mal, per explicar tot allò que jo sé. Jo no creuria que hagi fet o hagi dit res de blasmable aquesta nit, si és que la caritat per un mateix no es conceptua un vici, i si és que no és pecat el defensar-vos quan se us tira al damunt la violència.

OTEL. LO. - Per Déu! La meua sang ja treu les ungles damunt els meus millores intents de calma, i la ràbia ofegant amb el seu fum el meu bon seny, ja prova d'escalfar-me. Per poc que em mogui, si jo aixeco el braç, el millor de vosaltres faig engrunes sota el meu càstig indignat. Digueu-me: ¿com s'ha encès

l'avalot? Qui n'ha estat causa? I aquell que vegi jo que en té la culpa, encara que em sigui com germà bessó, el significaré de mi. En una vila, que com qui diu encara és tremolosa de la guerra i tothom va amb l'ai al cor, entaular aquesta mena de baralla entre familiars, privadament, i a la sala de guàrdia! Un lloc d'asil! És monstruós! Qui en té la culpa, Iago?

MONTANO. - Si per afecte o esperit de cos dius més o menys del que és la veritat, no ets soldat.

IAGO. - No em toquen tan de la vora. M'estimaria més tenir la llengua tallada dins la boca, que fer mal a Miquel Càssio, però estic segur de ser veritat sense perjudicar-lo. Em demanen els fets, aquí els ténen: Mentre estàvem parlant Montano i jo, arriba un tal que va cridant "auxili!", i Càssio el persegueix espasa en mà, com si anés a clavar-li una estocada. Alehores, senyor, aquest cavaller va vers Càssio, i li prega que s'aturi, i jo vaig a la càrrega del qui crida per evitar --com ha passat després-- que encengués la ciutat el seu escàndol. Però ell anava tan lleuger de trot que l'he perdut de vista, i jo que torno tan de pressa com puc, perquè sentia el cliquet de l'espasa, i Càssio que regnava de valent, i això --que jo sapiga-- fins aquesta nit no ho havia fet mai. Quan he tornat --després d'un breu moment-- als dos me'ls trobo l'un contra l'altre en guarda, i egrumint, exactament igual com es trobaven quan vos heu vingut per separar-los. No tinc res més a dir, si no és que els homes són homes, i els millors també hi ha un dia que solen perdre el cap. Pensant que Càssio hagi estat incorrecte amb un company (ja se sap que la gent quan perd la calma peguen a les persones més volgudes), jo crec que és cert que, el fugitiu, a Càssio ha fet algun ultratge de rebò, dels que la prudència no suporta.

OTEL·LO. - Iago, ja ho veig! La teva honestetat i el teu afecte volen igual·lir aquest tort, perquè Càssio no s'hi vegi tan responsable. Càssio, jo t'estimo, però no et vull mai més d'oficial.

(Entra DESDÈMONA)

Mireu si heu despertat el meu amor! De tu vull fer un exemple.

DESDÈMONA. - I doncs, ¿què passa?

OTEL·LO. - Tot va molt bé, estimada, vinga al ^{cançó} ball. Senyor, de vostres nafrés seré el metge jo mateix... Endueu-se'l, i tu, Iago, dona un tomb per la vila i posa calma a tots aquells que el vergonyós escàndol ha deixat intranquils. Anem, Desdèmona. ¿Veus? Aquesta és la vida del soldat: que et despertin del bàlsam de la son amb el crit estrident de la baralla.

(Surten tots, menys IAGO i CÀSSIO)

IAGO. - ¿Què, esteu firit, lloctinent?

CÀSSIO. - Sí, i fora de tota cura.

IAGO. - Punyal! Déu no ho vulgui!

CÀSSIO. - Reputació, reputació, reputació! Oh, jo he perdut la meua reputació! He perdut la meua part immortal, i el que em queda és de bèstia! La meua reputació, Iago, la meua reputació!

IAGO.- La reputació és un prejudici malaltís i fals, sovint guanyada sense mèrits i perduda sense justícia. Hi ha moltes persones que per cobrir l'estima del General. Us ha despatxat en un moment de mal humor. Implorau encara i serà vostra.

CASSIO.- M'estimaria més implorar el seu menyspreu, que decebre un tan excel·lent comandant a propòsit d'un oficial tan lleuger, tan borratxo i tan indiscret. Estar begut!

IAGO.- Lloctinent, jo em penso ue vós creieu que us estimo.

CASSIO.- Me n'heu dat proves, senyor... Jo borratxo!

IAGO.- Vós, amic meu, com tot ésser vivent, podeu estar begut, un cop, per casualitat. Jo us diré el que heu de fer. La dona del nostre General, és ara el General en realitat. Jo puc dir en aquest sentit, que ell s'ha consagrat totalment --fixeu-vos-hi bé!-- a la contemplació i al culte de les qualitats i de les gràcies de la seva dona. Confesseu-vos a ella amb tota franquesa, i oportuneu-la perquè ella us ajudi a recobrar el vostre lloc. Ella és tan lliberal, tan amable, tan disposada, tan bona fe, per temperament, que mira com un vici de la seva bondat el no fer més del que li demanen. I bé, pregueu-li que us adobi aquesta relació trencada entre vós i el seu marit, i jo em jugo la meua fortuna, contra una cosa que valgui la pena d'anomenar-se, que després d'aquesta topada la vostra amistat serà més forta que abans.

CASSIO.- Em doneu un bon consell.

IAGO.- Us asseguro que és el consell de l'amistat sincera i de l'amabilitat honrada.

CASSIO.- Ho crec francament. Tant, que demà de bon matí, aniré a preguntar a la virtuosa Desdèmona que intercedeixi per mi. Perquè si em quedo aquí, parat, no cal que esperi res de la meua fortuna.

IAGO.- Teniu tota la raó. Bona nit, lloctinent.

CASSIO.- Bona nit, honorat Iago!

(Surt)

IAGO.- Qui em pot retreure el meu paper de brètol, si el consell que jo dono és franc i honest, i tan posat a la raó, i si indica el bon camí per conquistar-se el Moro? Què és més fàcil que atreure en una honrada conxorxa la feblesa de Desdèmona? Té la fresca bondat dels generosos i ella pot fer i desfer i refer tot el que vulgui. Doncs, en què se'm pot dir que sóc un brètol si li ensenyo la ruta més precisa que el durà al seu propòsit? Quan aquest imbècil suplicarà a Desdèmona, i quan ella defensarà el seu plet davant el Moro, miraré d'abocar-li dins l'orella la pestilència d'un afecte a Càssio per luxúria del cos. I com més ella tracti de fer-li bé, més perdrà crèdit, davant els ulls del Moro, ella mateixa. De la seva virtut en faré un vesó, i la pròpia bondat, serà la tela que els caçarà tots dos.

(Entra RODERIGO)

¿Què, Roderigo?

RODERIGO.- Jo aquí segueixo la caça, no com el gos perdiguier que porta la peya, sinó com el que clapeix. Els meus diners són gairebé

barrotats. Aquesta nit m'han ben aporrrinat l'assuana. I em penso que la sortida d'això serà tan sols per guanyar d'experiència per a les meves penes, i que amb molt d'iner de menys, i una punta de malícia de més, me'n tornaré cap a Venècia.

IAGO.-

Ai, els impacients, que en són de pobres! De mica en mica es curen les ferides. Aquí es treballa a força de talent, no amb art de bruixes, i el talent s'ajup a les dilacions que porta el temps. Moltes coses, al sol, pugen de pressa; però, els fruits primerencs, abans demanen la florida.

A C T E T E R C E R

Escena I

CASSIO.- Bona troballa, Iago.

IAGO.- ¿No heu anat a dormir?

CASSIO.- Si era de dia quan ens hem separat! Jo m'he permès, Iago, fer dur un missatge a vostra dona. Li tinc de demanar que em faciliti la forma de parlar a la virtuosa Desdèmona.

IAGO.- Us l'envio de seguida. I miraré si jo us aparto el Moro perquè pugueu parlar amb més llibertat.

CASSIO.- Us en dono gràcies. (Surten Iago) Mai no he conegut un florentí més bo ni més amable.

(Entra Emília)

EMILIA.- Bon dia, lloctinent. Tinc mo ta pena per la vostra desgràcia: però tot s'adobarà, i ara mateix en parlen el General i ella. El Moro diu que aquell que heu ferit vós té molta fama a Xipre, i bons padrins, i per prudència ara es veu obligat a refusar-vos. Però que ell us estima, i no li cal altre advocat millor que el seu afecte per caçar la primera avinentesa i situar-vos en el lloc d'abans.

CASSIO.- No obstant us prego --si és que ho judiqueu possible o adient-- que em deu la forma de dir dues paraules a Desdèmona.

EMILIA.- Veniu, si us plau, que tindreu temps i lloc per poder-li parlar amb el cor ben lliure.

CASSIO.- Jo us estaré agraït amb tota l'ànima. (Surten)

ESCENA II

Una cambra del castell

(Entren Otel.lo, Iago i cavallers)

OTEL.LO.- Aquestes lletres, Iago, pel patró, i que el Senat presenti els meus respectes. I després -ara vaig a dar un cop d'ull a les obres-- veniu a retrobar-me.

IAGO.- Molt bé, senyor: podeu estar tranquil.

OTEL.LO.- Tanem a veure els forts i les defenses?

CAVALLERS.- Escortarem la Vostra Senyoria. (Surten)

ESCENA III

EL JARDÍ DEL CASTELL

(Entren Desdèmona, Càssio i Emilia)

DESDEMONA.- Pots estar ben segur, Càssio, que jo he de fer en favor teu tot el que pugui.

EMILIA.- Feu-ho, senyora; sé que això turmenta el meu marit igual que cosa pròpia.

DESDEMONA.- És un honest company! Creieu-me, Càssio; jo vull aconseguir que el meu senyor i vós sigueu els bons amics de sempre.

CASSIO.- Generosa senyora, em pot passar el que Déu vulgui, però Miquel Càssio no serà més que el vostre servidor.

DESDEMONA.- Gràcies, gràcies, ho sé. Vós estimeu el meu senyor; la vostra coneixença és de molts anys; i, ben segur estigueu, que sols mesurarà l'allunyament, la reserva que imposa la política.

CASSIO.- Però, aquesta política, senyora, pot durar temps i temps, i pot nodrir-se amb la dieta més subtil i fluida, o apuntalar-se amb tantes contingències, que, jo absent i el meu càrrec proveït, se pot dar el cas que el General s'oblidi del meu afecte i dels meus bons serveis.

DESDEMONA.- No ho temis pas. Aquí, davant d'Emília, et garanteixo el càrrec. I pots creure que quan jo faig el vot d'una amicitat, el sé complir fins a la lletra última. El meu marit no tindrà cap repòs, el domaré amb l'insomni; amb les paraules faré que perdi la paciència. El lilit tindrà per ell l'efecte d'una escola, i la taula serà un confessional. En tot el que ell farà vull barrejar-li la súplica de Càssio! Doncs, alegra't, Càssio! Que es morirà el teu advocat abans que abandonar la teva causa.

(Entren Otel.lo i Iago, a distància)

EMILIA.- Senyora, ve el meu senyor.

CASSIO.- Senyora, m'acomio de vós.

DESDEMONA.- Bah! Quedeu-vos. Sentireu com li parlo.

CASSIO.- No pas ara, que em trobo neguitós i incapaç per a la meua pròpia causa.

DESDEMONA.- Està bé, vós mateix. (Surt Càssio)

IAGO.- Ah! Això no m'agrada....

OTEL. LO.- Què dius?

IAGO.- Res, senyor: més ben dit, no sé....

OTEL. LO.- No és Càssio el qui acaba de deixar la meua dona?

IAGO.- ¿Càssio, senyor? Segurament que no. No puc creure que s'esmunyi com un culpable veient-vos venir.

OTEL. LO.- Doncs, jo crec que no era.

DESDEMONA.- Què hi ha, senyor meu?
Acabo de parlar amb un suplicant que pateix de tenir-vos en disgust.

OTEL. LO.- De qui em parlau?

DESDEMONA.- De qui voleu? De Càssio, del vostre lloctinent! Si tinc poder o gràcia per comneure-us, acolliu-lo des d'ara un altre cop, perquè si és que aquest home no us estima i no ha comès un tort involuntari, jo no tinc ni una molia de judici sobre cares honestes! Jo t'ho prego, accepta'l....

OTEL. LO.- ¿Eh ell, doncs, el qui sortia ara mateix?

DESDEMONA.- Oh, sí! I tan abatut, que m'ha deixat part de la seva pena, i pateixo per ell! Amor, accepta'l.

OTEL. LO.- Ara no podria ser, dolça Desdèmona: més endavant....

DESDEMONA.- Però, serà aviat?

OTEL. LO.- Tot l'aviat que pugui, per complaure't.

DESDEMONA.- Aquesta nit, a l'hora de sopar?

OTEL. LO.- Aquesta nit encara no....

DESDEMONA.- Aleshores, ¿demà a dinar?

OTEL. LO.- Demà no dino a casa: tenim un àpat ^{d'oficials} a la ciutadella, ^{ella} ~~oficials~~....

DESDEMONA.- Doncs fes-ho demà vespre, o el matí de dimarts o bé la tarda, o la nit, o dimecres al matí... Jo et demano que fixis una data, però que no excedeixi de tres dies! Ell està penedit, no podeu creure: després, als ulls de la raó corrent, --i si no hi fos la guerra, que demana, segons diuen, que es faci un bon exemple adhuc amb els millors-- el seu de-

liete és, a tot estirar, una falta lleu que mereix, en privat, una repulsa. Quan el fareu venir? ~~El fareu venir?~~
TEL. LO. Jo vaig cercant per dins de la meua ànima que és allò que, si vós m'ho demanéssiu, jo us ho negués, o jo us ho fes glatir abans de concedir-ho. Miquel Càssio, que en les vostres visites amoroses us feia companyia, i tan sovint, si em queixava de vós, us defensava! Tant us costa, senyor, de fer les paus? Creieu-me, jo podria encara molt....

OTEL. LO. - T'ho prego, ja n'hi ha prou! que Càssio torni quan vulgui! Jo no vull negar-te res.

DESDEMONA. - Però escolteu, això no és un favor: això és com si us pregués de portar guants, o de menar un bon plat o d'abrigar-vos; com si sol·licités alguna cura en el vostre profit! Quan jo us demani quelcom per posar a prova el vostre amor, vull que sigui una cosa d'importància difícil d'acordar i fins perillosa.

OTEL. LO. - ~~No et negaré mai res.~~ Concedeix-me aquesta gràcia: deixa'm sol.

DESDEMONA. - Us ho tinc de negar? No! Adéu-siau.

OTEL. LO. - A reveure, Desdèmona! ~~La espero ser amb tu dintre un instant.~~

DESDEMONA. - Anem, Emília. Sou l'amo de les vostres fantasies, i siguin les que siguin, jo obeeixo.

(Surten Desdèmona i Emília)

OTEL. LO. - Criatura excel·lent! Que em pardi l'ànima si no t'estimo! I quan jo no t'estimi ja es pot ensorrar el món!

IAGO. - Noble senyor.

OTEL. LO. - Què dius, Iago?

IAGO. - Escolteu-me: Miquel Càssio, quan festejàveu vós amb la senyora, estava assabentat del vostre amor?

OTEL. LO. - I tant, des del començ fins a la fi. I per què m'ho preguntes?

IAGO. - No, per res... És satisfacció d'un pensament... No porto més malícia.....

OTEL. LO. - I bé, quin és aquest pensament teu?

IAGO. - Que no sabia que ella i Càssio tinguessin coneixença.

OTEL. LO. - Oh, sí, molta! I et dic que ben sovint era mitjancer nostre.

IAGO. - De debò?

OTEL. LO. - De debò! De debò! Què és el que hi trobes? No et sembla prou honest?

IAGO. - Honest, senyor?

OTEL. - Lo. - Honest, sí! Honest!

IAGO. - Senyor, pel que jo en sàpiga....

OTEL. LO. - Què en penses?

IAGO. - Jo? Què en penso, senyor meu?

OTEL. LO. - Què en penso, senyor meu! ^{CÉSAR MECO MEU} És el meu oco, punyal! Com si tingués a dins el cap algun monstre que és massa fastigós per poder-lo ensenyar a la llum del dia! Tu no goses parlar! Tu ara mateix en el moment d'entrar has dit: "No m'agrada", i era sense dubte referint-se a Càssio que es separava de la meua dona. Què és el que no t'agrada? i quan et conto que era el meu confident en la carrera del nostre amor, em saltés: "¿De debò?". I has arronsat i has arrugat les cel·les, com si t'anés ballant dins el cervell alguna idea horrible! Si m'estimes, explica'm el que penses.

IAGO. - Pel que respecta a Miquel Càssio, jo m'arriscaria a jurar que jo en penso que és honrat.

OTEL. LO. - I jo també.

IAGO. - Haurien sempre els homes d'ésser el que semblen. Que no els fos donat poder semblar allò que no són!

OTEL. LO. - És cert. Haurien d'ésser, els homes, el que semblen!

IAGO. - Aleshores, per mi..... Càssio és honrat.

OTEL. LO. - No! Això suposa alguna cosa més. Jo t'ho demano: què és el que rumies?

IAGO. - No convindria al vostre benestar, ni a vostra calma, ni tampoc diria, a la meua honradesa i al meu seny, ni a la meua prudent humanitat, que us revelés les coses que jo penso.

OTEL. LO. - Per Déu! Jo vull saber què és el que penses! to alt

IAGO. - No podríeu, encara que tinguéssiu tot el meu cor dintre la vostra mà; menys podreu ara que el meu cor me'l guardo!

OTEL. LO. - Ah!

IAGO. - Malfie-vos de la gelòsia, senyor meu! D'aquest monstre dels ulls verds que es burla de la carn que l'alimenta!

OTEL. LO. - Això, ja què ve? ¿Creus que em faré una vida de gelós seguint sense parar els canvis de lluna a remple de sospites? No: per mi, és estar decidit, estar en el ducte. Canvia'm en un boc, quan se'm capgirin els negocis de l'ànima, perquè hi han penetrat aquestes excessives i bufades sospites que comporta la teua conjectura. No em faran gelós dient-me que la meua dona és bonica, és gustosa i sociable, que parla lliure, i canta i balla i juga; que, allí on hi ha la virtut, això són altres noves virtuts. Tampoc aquí no compta la inconsciència dels meus propis mèrits per fer-me alimentar el més lleu temor, el dubte més petit, so-

bre la seva fidelitat. Perquè tenia ulls i va escollir-me francament. No, Iago: ans de dubtar, vull una prova després del dubte; i si la prova hi és, i gelosia.

IAGO.- Estic content d'això, perquè ara puc demostrar-vos afecte i voluntat amb més franquesa. I com que el cor m'hi obliga, escolteu-me: no parlo encara de proves. Vigileu vostra dona, i observeu-la quan se li acostï Cássio, però amb vista ni massa reflada ni gelosa. No voldria que vostra franca i noble naturalesa, resultés la víctima de la pròpia bondat.

OTEL·LO.- Què vols dir?

IAGO.- ~~Que ella va enganyar el seu pare quan va casar-se amb vós; i és quan semblava que el vostre sol esguard l'espavordia, que us estimava més.~~

OTEL·LO.- És veritat.

IAGO.- Doncs, vós mateix. Aquella que tan jove ha fet semblant paper i ha mantingut els ulls del pare com dins la caputxa d'un falcó, fins a veure bruleries... Però, sóc un imbècil! Us demano que em perdoneu, si jo us estimo massa.

OTEL·LO.- Et restaré agraït per sempre més.

IAGO.- Ja ho veig, que això us fa trontollar una mica.

OTEL·LO.- Ah! no t'ho creguis pas!

IAGO.- Doncs, en tinc por... Espero que, el que he dit, heu d'acceptar-ho com a prova d'afecte; però, veig que esteu tot afectat. I vull pregar-vos que no doneu a les paraules meves cap gravetat, ni cap més importància que la d'una sospita.

OTEL·LO.- És clar que no....

IAGO.- Si ho féssiu, senyor meu, el meu discurs tindria un èxit vil, al qual no aspira la meua intenció... Jo estimo Cássio... Senyor, veig que esteu molt preocupat....

OTEL·LO.- No ho creguis pas... No em penso que Desdèmona no sigui honesta.

IAGO.- Visqui per molts anys com és i vós visqueu molts anys pensant-ho!

OTEL·LO.- Adéu!... Adéu!... Si veus alguna cosa de nou.... m'ho fes saber. I la teua dona que s'estigui a l'aguait. Vós, deixa'm, Iago.

IAGO.- (Anant-se'n) Prenc comiat de vós amb tot respecte....

OTEL·LO.- { ¿I per què m'he casat? Aquest bon noi de segur que en sap més i que en veu més, però molt i molt més del que en revela.

IAGO.- (Tornant) Senyor meu, jo voldria decidir-vos a no passar endavant en el sondeig d'aquest negoci. Feu que el temps treballi. Just és que Cássio torni a tenir el càrrec, perquè el deu exercir molt hàbilment; però si en voleu creure, reteniu-lo en suspens alguns dies. I aleshores podreu judicar

l'home i els mitjans que posa en lloc. Vostreu el vostre dona insisteix amb vivesa i si reclama una certa vehemència. Podreu endevinar qui sap mentrestant, creieu que els meus temors són exageradíssims, com jo tinc els meus motius per creure-ho. I deixeu-la en llibertat.... Al vostre honor, jo ho prego....

OTEL. LO. - No tinguis por del meu capteniment.

IAGO. - M'acomia, encara!.... (Surto)

OTEL. LO. - Aquest xicot ve a ser d'una bonradesa que esgarrija. I entén, com esperit ben ensenyat, els repunts de les accions humanes. Al, grifany meu, el et rius del falconer, mal que et il·lugin les fibres del meu cor, amb un xiulet et planto a la fugida i t'abandono al vent perquè t'atrapis la presa pel teu compte. No seria perquè sóc negre, i perquè jo no gasto en la conversa aquestes formes àgils dels barbamecs, o perquè ja declino dins la vall de l'edat? Per poca cosa et fugen! M'ha enganyat, i el meu consol serà el menyspreu que sentiré per ella. En això és maleït el matrimoni: en poder dir que aquestes criatures delicades són nostres, però no llurs apèndices! Jo m'estimo més ser un gripau respirant la bafarada d'una mazzorra, que deixar un racó de l'ésser que m'estimo a l'ús d'un altre! I aquest és el flagell dels principals: són menys sortosos que la menudalla! Un destí inevitable com la mort: la pesta de les banyes em pertoca, fatalment, des de l'hora en què comença el nostre respirar.... Guaita Desdèmona!

(Entren Desdèmona i Emília)

Si Desdèmona

Si és falsa, el cel es burla d'ell mateix: jo no ho vull creure! *amb força*

DESDÈMONA. - I bé, estimat Otel.lo, els nobles insulars que heu invitat us reclamen....

OTEL. LO. - Sí, sí: no tinc raó.

DESDÈMONA. - Per què parles tan feble? No esteu bé?

OTEL. LO. - És un dolor aquí al front...

DESDÈMONA. - De vetllar massa: us passarà. Deixeu que jo us embeni amb això. D'aquí a una hora estareu bé.

(Li posa el mocador i ell el deixa caure)

OTEL. LO. - El vostre mocador és massa petit. Deixeu-ho estar. Veniu, jo us acompanyo.

(Surten Otel.lo i Desdèmona)

EMILIA. - M'alegra haver trobat el mocador, és el primer record que té del Moro. El meu poca-vergonya de marit cent cops m'ha festejat perquè li robi: però ella se l'estima, i com que l'altre li ha dit que no el perdés, no el deixa mai i el basa i fins li parla. Me'n faré brodar un de ben igual per dar-lo a Iago. Per què el vol, Déu ho sap, que

amb força

jo ni ganes. Sols li vull satisfer la fantasia.

IAGO.- I bé, ¿què feu aquí sola?

EMILIA.- No em renyeu, tinc una cosa per a vós.

IAGO.- ¿Una cosa per a mi? Ja és una cosa ben vulgar...

EMILIA.- *Què*

IAGO.- Tenir una dona estúpida.

EMILIA.- Oh! ¿I això és tot? .I quan me'n donaríeu d'un cert mocador?

IAGO.- ¿Quin mocador?

EMILIA.- Aquell que el Moro va donar a Desdèmona i que tanta cops em dèieu de robar-li.

IAGO.- ¿I ho has fet?

EMILIA.- No, paraula! L'ha deixat caure per negligència i per fortuna l'he recollit; aquí el ténieu, mireu-vos-el.

IAGO.- Ets una bona noia! Vinga, porta'l.

EMILIA.- ¿uè en voleu fer, que tant m'heu atiat perquè jo li birlée?

IAGO.- (Prenent-li) ¿uè se se'n dona?

EMILIA.- Si no és per una cosa d'importància torneu-me'l. Pobra dama! la veig boja quan no se'l trobarà!

IAGO.- Feu com si vós no en sabéssiu ni molla. Jo ja tinc feina per ell! Deixeu-me estar i aneu-se'n.

(SURT EMILIA)

Vull perdre el mocador dintre la cambra de Càssio i fer que el trobi. Micieses febles com l'aire, tenen pels gelosos tot el pes i la força de les proves de la Santa Escripura.

(Torna a entrar Otel·lo)

OTEL·LO.- Falsa amb mi? *Just*

IAGO.- Bé, ¿què us passa, General? Però.... no hi penseu més!

OTEL·LO.- Enrera! Veu-te'n! M'has posat a la roda del turment! Jo juro! És molt millor viure enganyat, que poder-ne saber sols una mica.

IAGO.- Però, ¿què hi ha, senyor?

OTEL·LO.- ¿Quin sentiment em donaven les hores de luxúria que ella em prenia? Com que jo no ho veia, ni hi pensava, jo no en patia gens! Dormia cada nit, i estava alegre i vivia tranquil! No li trobava les besades de Càssio sobre els llavis: si aquell a qui han robat, no se n'adona, i si mai no en sap res, no l'han robat de res!

*celo
contrasent*

IAGO. - Em fa tristesa de sentir-vos.'

*Protestes
veritables*
OTEL. LO. - Jo fóra ben feliç, si el regiment sencer, fins l'últim home, hagués tastat la dolor del seu cos, sense jo saber-ho. I ara, per sempre adéu, *la sang* tranquil·la! *Adéu cor* satisfet! Adéu, les tropes emplomallades, i la guerra gran que fa virtut de nostra cobejança! Oh, adéu, adéu, el poltre que renilla, i l'estrident trompeta, i el timbal que encoratja, i el pífre que t'eixorda! Adéu, adéu a la reial bandera, a l'orgull, a la bellesa, i a la pompa i a aquell reclam magnífic de la guerra! i a vosaltres, mortífers instruments, que *estrafieu*, amb les *aspres* gargamelles, els espantosos esgarips de Júpiter, adéu! Otel.lo ja ha acabat la feina!

IAGO. - És possible, senyor?

OTEL. LO. - Tú, miserable, prova'm que el meu amor és una puta! Prova-m'ho, ¿sents? Que ho vegi amb els meus ulls: si no, per la salut de la meua ànima, més et valdria haver nascut un gos, que haver de contestar a la meua fúria desperta!

IAGO. - ¿Com? ¿Ja hem arribat aquí?

OTEL. LO. - Fes-m'ho veure, o demostra-m'ho tan bé que la prova no tingui ni xarnera, ni trau, en pugui repenjar-se el dubte. Si no, tremola per la teua vida!

IAGO. - Noble senyor!

OTEL. LO. - Si tu la calumnies per torturar-me, para de resar, deixa't de consciència, i acumula sobre el cap de l'horror, tots els horrors, comet actes que facin plorar el cel i en tremoli la terra, i no podràs afegir res pitjor del que m'has fet, per condemnar-te.

IAGO. - Oh, Déu! Gràcia divina, Otel, defensau-me!... I què, ¿vós sou un home? ¿I teniu sentiments i teniu ànima? Déu us empari! Jo us retorno el càrrec! Imbecil miserable que has viscut perquè la teua honestetat fos vici!... Gràcies per la lliçó! D'ara endavant no estimaré els amics, si és que provoca l'amistat aquests greuges....

OTEL. LO. - No, tu queda't..... Tu hauries d'ésser honest....

IAGO. - Un xic més murri, hauria d'ésser! Que l'honestetat és una mena de beneiteria del tot inútil!....

OTEL. LO. - Pels puntals del món! Jo penso que és honesta i que no ho és, que ets un home decent, i que ets un brètol. I el que voldria jo és alguna prova! El seu nom que era fresc igual que el rostre de Diana, ara és negre i arrugat com el meu rostre!... Si hi ha encara cordes o ganivets, metzines, o bé foc, o bé vapors que ofegin, no ho suporto! Tenir-ne la certesa!

IAGO. - Veig, entor, que la febre us devora i em sap greu haver-vos-la excitat. Senyor, ¿voldríeu la certesa?

OTEL. LO. - Voldria, no; la vull!

OTEL. LO. -

Mai més, Iago, mai més!.... els meus peccats de jove
que faig marxar a una cursa esvalotada, mai més no
seran mirar endarrera! Mai més no enfocaran l'amor humil,
sinó que els veuràs caure dins el clot d'una profunda i
imponent venjança! Oh, sí, pel cel de marbre d'allà dalt!
Amb tot el tremp d'un jurament sagrat, aquí dono paraula!
(de genolls)

IAGO. -

No us alceu! (S'AGENOLLA) Vosaltres em fareu de testi-
moni, llums sempre enceses sobre el nostre front. Vosal-
tres, elements que ens sacsegeu per totes bandes! Feu de
testimoni que Iago compromet l'activitat de l'ànima, del
braç i del seu cor, en el servei de l'ultratjat Otel. lo.
Que ell mani! I no hi haurà remeciment que obeir-lo, en-
cara que les ordres siguin les més brutals i sanguinàries!

(S'ALZUEU)

OTEL. LO. -

Saludo el teu afecte, no amb les gràcies banals, sinó ac-
ceptant-lo commogut, i des d'aquest instant et poso a pro-
va: ans de tres dies vull saber que Càssio ja no existeix.

IAGO. -

El meu amic és mort. A la vostra requesta ja està fet;
però ella, senyor, deixeu que visqui.

OTEL. LO. -

La indecent descarada! Maleïda! Oh! maleïda sigui! Mort,
mort per la beutat satànica!

TELO